

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie

<https://warszawa.wios.gov.pl/pl/aktualnosci-i-komunika/komunikaty/1282,Komunikat-Mazowieckiego-Wojewodzkiego-Inspektora-Ochrony-Srodowiska-w-sprawie-ro.html>
02.05.2024, 00:15

Strona znajduje się w archiwum.

09.03.2017

Komunikat Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w sprawie rozbudowy sieci stacji pomiarów jakości powietrza

Od wielu lat do WIOŚ w Warszawie wpływają zapytania/prośby od mieszkańców i samorządów o rozszerzenie sieci pomiarowej o kolejne lokalizacje. Jednak ze względu na sytuację kadrowo-finansową nie jest możliwa jej rozbudowa zgodnie z otrzymywanymi prośbami, szczególnie dotyczącymi rozbudowy sieci pomiarowej w Warszawie, która w odniesieniu do pozostałej części województwa mazowieckiego posiada stosunkowo dużo stacji pomiarowych.

Zarówno kryteria lokalizacji punktów poboru próbek substancji powietrza (stacji), jak też minimalna ich liczba, określona jest przez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 września 2012 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. poz. 1032). Zgodnie z przepisami wskazanego rozporządzenia, liczba punktów pomiarowych na terenie danej strefy zależy od liczby jej mieszkańców i stwierdzanych poziomów substancji w powietrzu. Rozporządzenie to określa jednocześnie, że metodami dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu są pomiary ciągłe, pomiary okresowe oraz metody szacowania, w szczególności modelowanie matematyczne, a także wskazuje przypadki, gdy ocena jakości powietrza:

- powinna być dokonywana metodami pomiarowymi,
- może być dokonywana przy zastosowaniu kombinacji metod pomiarowych i metod modelowania,
- może być dokonywana metodami modelowania lub innymi metodami szacowania.

Wskazane rozporządzenie wdraża do krajowego porządku prawnego m.in. postanowienia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (tzw. Dyrektywa CAPE).

W związku z prowadzeniem pomiarów oraz ich wsparciem poprzez modelowanie wykonywane przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach oceny jakości powietrza opracowywany jest przestrzenny rozkład zanieczyszczeń i dostępne są informacje o stanie powietrza na całym obszarze

województwa a nie tylko w punktach, w których wykonywane są pomiary. Modelowanie umożliwia również analizowanie przyczyn przekroczeń, czego sam pomiar nie umożliwia. Ponadto koszty modelowania w skali województwa są niższe niż zakup i utrzymanie jednej stacji pomiarowej.

Modelowanie matematyczne dokonywane jest dla całego obszaru województwa, na podstawie informacji o pogodzie, emisjach: przemysłowych, z komunikacji samochodowej, z domów ogrzewanych indywidualnie, z rolnictwa, ze źródeł naturalnych oraz napływów spoza województwa, co umożliwia wygenerowanie mapy ze stężeniami w każdym punkcie województwa niezależnie od dokonywanych pomiarów. Wyniki publikowane są w postaci prognoz na dzień dzisiejszy i następny tak aby każdy mieszkaniec mógł zapoznać się z prognozowaną jakością powietrza na wybranym terenie. Wyniki prognoz oraz pomiarów udostępniane są w trybie ciągłym na witrynie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie pod adresem <http://sojp.wios.warszawa.pl>.

Rolą WIOŚ w Warszawie jest prowadzenie monitoringu jakości powietrza w województwie mazowieckim i na podstawie jego wyników dokonywanie ocen jakości powietrza w strefach pod kątem ochrony zdrowia i ochrony roślin (strefą jest aglomeracja warszawska -m.st. Warszawa, m. Płock, m. Radom i strefa mazowiecka - pozostała część województwa).

Dla tak podzielonego województwa mazowieckiego wymagana prawnie minimalna ilość stacji pomiarowych jest dotrzymywana. W tabelach poniżej zestawiono wymaganą liczbę stacji z rzeczywistą w 2017 roku dla zanieczyszczeń, które przekraczają ustalone normy, co oznacza że ich pomiar jest obowiązkowy. W chwili obecnej funkcjonują w województwie mazowieckim 23 stacje pomiarowe (w tym 20 należących do WIOŚ), przy czym 7 (w tym 6 należących do WIOŚ) zlokalizowanych jest w Warszawie.

Tabela 1. Zestawienie liczby stanowisk pomiarowych pyłu PM10 oraz PM2,5 (cel ochrona zdrowia)

Nazwa strefy	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (PM10 + PM2,5) (pomiar i modelowanie)	Liczba istniejących stanowisk PM10	Liczba istniejących stanowisk PM2,5	Liczba istniejących stanowisk PM10 + PM2,5	Różnica*
Aglomeracja Warszawska	6	6	4	10	4
miasto Płock	2	2	2	4	2
miasto Radom	2	2	2	4	2
strefa mazowiecka	7	9	6	15	8

* Różnica pomiędzy „Wymaganą liczbą stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)” i „Liczba stanowisk istniejących”

Tabela 2. Zestawienie liczby stanowisk pomiarowych benzo(a)pirenu (cel ochrona zdrowia)

Nazwa strefy	Kod strefy	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)	Liczba stanowisk istniejących	Różnica*
Aglomeracja Warszawska	PL1401	1	3	2
miasto Płock	PL1402	1	1	0
miasto Radom	PL1403	1	1	0
strefa mazowiecka	PL1404	2	8	6

* Różnica pomiędzy „Wymaganą liczbą stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)” i „Liczba stanowisk istniejących”

Tabela 3. Zestawienie liczby stanowisk pomiarowych dwutlenku azotu (cel ochrona zdrowia)

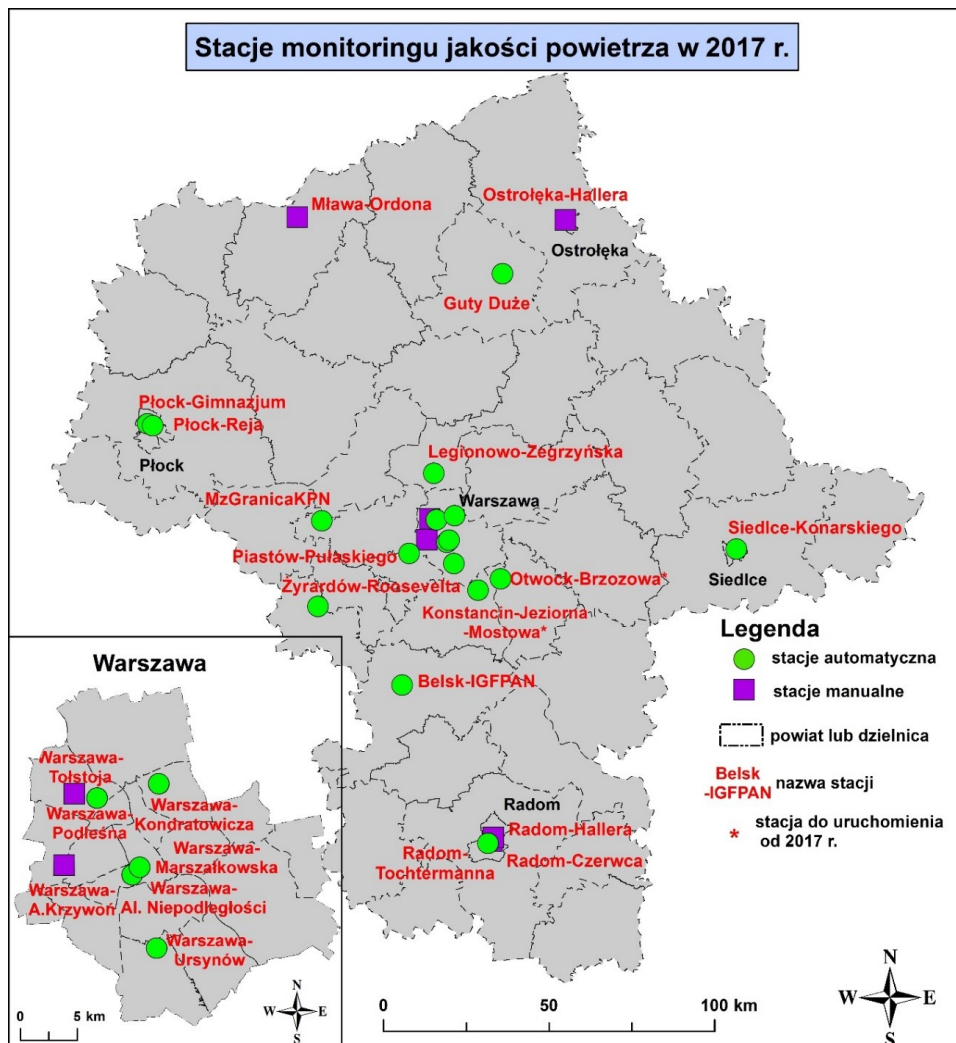
Nazwa strefy	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)	Liczba stanowisk istniejących	Różnica*
Aglomeracja Warszawska	3	4	1
miasto Płock	0	2	2
miasto Radom	0	1	1
strefa mazowiecka	2	7	5

* Różnica pomiędzy „Wymaganą liczbą stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)” i „Liczba stanowisk istniejących”

Tabela 4. Zestawienie liczby stanowisk pomiarowych ozonu (cel ochrona zdrowia)

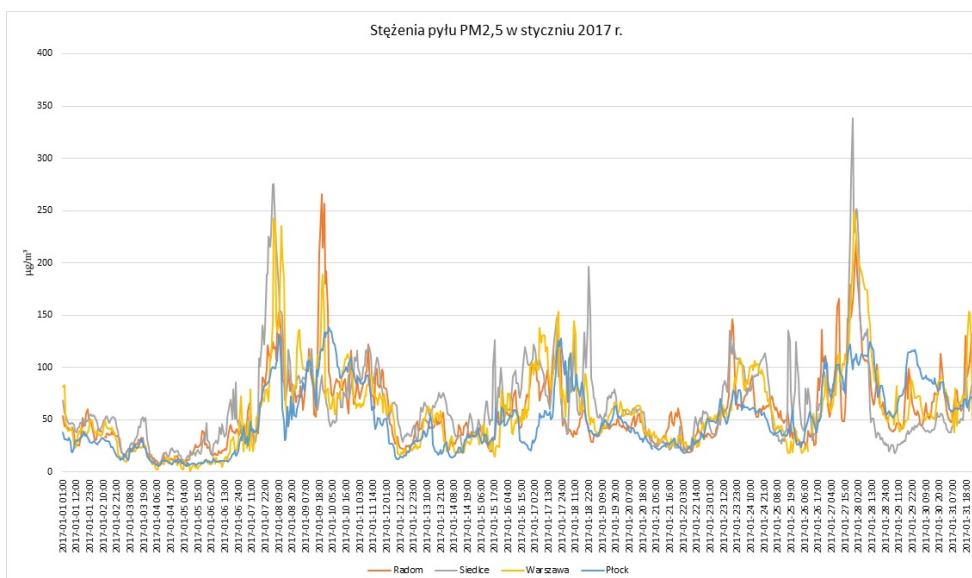
Nazwa strefy	Wymagana liczba stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)	Liczba stanowisk istniejących	Różnica*
Aglomeracja Warszawska	2	3	1
miasto Płock	1	2	1
miasto Radom	1	1	0
strefa mazowiecka	3	7	4

* Różnica pomiędzy „Wymaganą liczbą stanowisk pomiarowych (pomiar i modelowanie)” i „Liczba stanowisk istniejących”

Rys.1. Lokalizacja stacji pomiarowych w 2017 r. w woj. mazowieckim [źródło WIOŚ] (obrazek dostępny na dole strony)

Pomiary muszą być wykonywane co najmniej przez cały rok w tym samym punkcie, aby można było stwierdzić czy doszło do wystąpienia przekroczenia norm jakości powietrza, a także do wyznaczenia trendów. Wyniki pomiarów prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska określają rzeczywisty stan jakości powietrza, bez możliwości wskazania konkretnych źródeł zanieczyszczenia (np. konkretny dom z indywidualnym ogrzewaniem). Jakość powietrza pogarsza się zwykle na dużym obszarze co widać po silnej korelacji wyników z bardzo od siebie oddalonych stacji pomiarowych (Płock, Radom, Siedlce, Warszawa) (Rys. 2).

Rys.2. Stężenia pyłu PM_{2,5} w styczniu 2017 roku na wybranych stacjach [źródło WIOŚ] (obrazek dostępny na dole strony)

Jednocześnie wskazać należy, że w klasyfikacji stref w ocenach rocznych jakości powietrza wystarczy, że na jednej stacji w danej strefie wystąpi przekroczenie norm dla określonego wskaźnika (choćby jednego), żeby sklasyfikować daną strefę jako strefę z przekroczeniem. Obecnie we wszystkich 4 strefach woj. mazowieckiego odnotowuje się przekroczenie norm dla PM₁₀, PM_{2,5} lub B(a)P i ozonu (poziom celu długoterminowego – 2020 r.). W związku z tym nawet w przypadku, gdyby nowa stacja wskazała na przekroczenie jednej z ww. substancji, nie zmieniłoby to klasyfikacji stref, a więc nie miałyby większego wpływu na wyniki ocen jakości powietrza. Na klasyfikację nie miałyby również wpływu uzyskiwanie na takiej stacji stężeń znacznie poniżej normy, ponieważ o klasyfikacji określonej strefy decyduje najgorszy przypadek (wynik) w jej granicach.

Niemniej jednak informuję, że koszt zakupu i instalacji stacji pomiarowej, która mierzyłaby pyły zawieszone PM₁₀, PM_{2,5} oraz benzo(a)piren oszacować należy na ok. 350 tys. zł. W przypadku doposażenia w analizatory gazowe mierzące tlenki azotu i ozon koszty zwiększyć się mogą o 100-150 tys. zł. Średnioroczny koszt utrzymania stacji automatycznej, pobierania manualnych próbek pyłów zawieszonych PM₁₀ i PM_{2,5} oraz wykonywania oznaczeń metali ciężkich (arsen, kadm, nikiel, ołów) i benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ w 2015 roku wynosi ok. 150 tys. zł. Z szacunków WIOŚ wynika, że po okresie gwarancyjnym koszty te mogą być wyższe o ok. 50 tys. zł. W kosztach tych nie uwzględniono wynagrodzenia pracowników - obsługa stacji pomiarowej wymaga zaangażowania jednej osoby w wymiarze około 1/3 etatu. Należy również zauważyć, że manualne pobieranie pyłu PM₁₀ i oznaczanie w nim benzo(a)pirenu i metali ciężkich wykonywać może jedynie specjalistyczne laboratorium.

Realizując postulaty mieszkańców samorządy lokalne mogłyby zakupić mobilną stację pomiarową, która co roku mogłaby zmieniać lokalizację, a uzyskiwane wyniki z rocznej serii (przy spełnieniu przez nie kryteriów jakościowych oraz kryterium lokalizacji stacji) stanowiłyby uzupełnienie badań prowadzonych przez WIOŚ. Pracownicy WIOŚ w Warszawie mogliby służyć pomocą merytoryczną przy opracowywaniu odpowiednich zapisów specyfikacji istotnych warunków zamówienia wskazanego sprzętu, tak aby spełniał on obecne standardy.

W przypadku zakupu takiej stacji przez władze lokalne jej utrzymanie (pokrycie kosztów utrzymania, zatrudnienie pracowników itp.) będzie spoczywać na samorządzie, ponieważ WIOŚ w Warszawie nie posiada w chwili obecnej środków finansowych pozwalających na utrzymanie kolejnej stacji w woj. mazowieckim oraz nie posiada zasobów kadrowych do jej obsługi.

